

Елин Пелин

Обвиняемый, станете!

След изслушване на свидетелите, на експертите-лекари, след многобройните въпроси на прокурора и защитата председателят на съда се обърна към подсъдимия с тържествен глас:

– Обвиняемий, пристъпете по-близо и ни разправете всичко по това, което сте извършили. Именно, защо запалвахте систематически почти всички столични кинотеатри, кое ви подбуди към това и каква цел преследвахте?

Многобройната публика, която пълнеше голямата зала на Военния клуб, дето се разглеждаше този сензационен процес, се раздвижи. Някои се надигнаха да видят по-добре страшния подпалвач.

Пред съда застана обвиняемият, мъж на около четиридесет и пет години, среден ръст, с приятно интелигентно лице, с умни очи, прилично облечен, с непринудени обноски и заговори с глас мек, приятен, естествен, сърдечно и без театралност.

– Господа съдии – започна той, – макар че всички свидетелски показания са против мене, аз благодаря сърдечно на свидетелите за тяхното желание да блесне самата истина. Благодаря също на господата лекарите експерти, че не ме изкараха нито луд, нито маниак, нито някакъв ненормален тип, за какъвто ме взе пресата й общественото мнение.

Аз съм българин, здрав, от здрави родители, честен гражданин, добър баща, верен служител на държавата като чиновник. Не пия, не пуша. Ако стоя днес пред вас като престъпник, причината за това са именно тия ми качества. Владеем напълно разума си.

Живеех мирно и спокойно в семейството си. Поддържах се с моята скромна заплата, Откъсвах от залъка си за доброто на децата си, да ги възпитам, да ги изуча. Но дойде нещо силно като съдбата, което наруши спокойствието ми и измени нормалното течение на дните, наруши идилгията и обърна всичко с главата надолу.

Кое нещо бе това, господата съдии? Измяна? Любов? Подозрение? Ревност? – Не. В моето семейство се вмъкнаха кинематографите и запалиха къщата ми. И децата, и жената ги завладя демона на филмовата страст, ако може така да се каже. И изведнъж от къщата ми изчезнаха нашите интимни и сладки грижи за градинката, за летните разходки, за къщната наредба, за сладкото, за гозбите, за малките домашни празници. Изчезнаха разговорите за семейните спомени, за децата, за хубавите книги, за дребните и любопитни събития из живота на всекиго от нас, мечтите за бъдещето на децата, сладките надежди за по-добри дни веселите и мили обеда и вечери...

Вместо всичко това, което ни сдружаваше и сближаваше, което ни

свързваше и ни правеше единни и щастливи, в моя дом се възцари кинематографът с неговите сензации, с неговите чудесии, с неговите велики звезди и киноартисти, с неговите сладострастни любовни приключения, страшни престъпления, с неговата велика универсалност, която ни разедини, разпръсна, разкъса и преобрази, без да ни издигне, без да ни направи по-свършени, по-добри, по-културни, по-човечни.

В сърцата на моите домашни се разпали едно странно любопитство, което кипеше и ревеше всякога жално, всякога алчно и никога неудовлетворено.

Кино, кино и кино! Това бяха думите, които се преплитаха, повтаряха и заменяха всичко, което знаеха и досега, Жена ми и дъщеря ми почнаха да тичат от театър на театър, вбесени, застрастени, недояли, недоспали, оставяха ежедневните си работи несвършени и се връщаха възбудени, някак странно щастливи и унесе ни, но не носеха в душата си друго освен едно огромно нищо.

Нещата добиха други наименования. Когато беше наречена Ани Ондра, кучето, моето ловджийско куче Мечо, бе наречено Рамон Новаро, канарчето Хозе Мохика.

Дъщеря ми откри, че прилича на Рита Сакето, жена ми – на Хени Портен, Малкия ми син нарекоха Джеки Куган.

Въпросите, които ги събуждаха сутрин, бяха: Какво дават днес? С кой артист? Коя артистка? Ах, тя е чудесна! Да идем, непременно да идем!

И знаете ли с какви мили, нежни и трогателни думи искаха от мене пари... Аз, човек по природа добър, като имах, не отказвах, желяейки да им доставя удоволствие. Но когато нямах, върху мене се изсипваха цял куп обиди, които ме унижаваха и оскърбяваха.

– Ти мъж ли си? Вечно без пари. Не правиш Никакви жертви за едно нищо и никакво удоволствие на жена си. Затворил си ме в къщи, нищо да не видя, нищо да не чуя. Я гледай хорските мъже. Жените им облечени, всичко оставили на слугите си, а че ходят, където си искат. Живеят модерно. Сега така се живее, А ти, тиран и, старомоден човек, си ни откъснал от света.

– Нямам пари, бе жено... – гузно се оправдавам аз – нямам.

– Ако си мъж, намери! Който обича жена си, той ще намери пари...

И намери жена ми някакви приятели, някакви познати, роднини, за които не бях и чувал, да й носят билети гратиси. Имали близки в театрите. Може би тия господа ги купуваха.

Дъщеря ми, кой знае по какъв астрологически начин, изнамери

някакви братовчеди (всеки човек, разбира се, е братовчед па някого) и почна да ходи с тях, щастлива, прещастлива. Майка ѝ, която по-рано държеше за нейното възпитание и поведение, сега не виждаше нищо. Малко ли такива работи се случват? Животът пред очите на жена ми вече почна да се вижда като на филм. Тя всичко оправдаваше, всичко намираще за нормално – и злото, и доброто.

И аз, господа съдии, видях, че всичко, което бях съградил, рухна, че останах в семейството си като чужденец, и в душата ми кипна възмущение срещу това дяволско изобретение, което преобразява и разваля семействата. Защото не само моето беше заразено.

Тогава рекох да се боря срещу това зло. Написах статия, горчива и смела, против кинематографите. Ни-кой вестник не иска да я помести. Щели, казваха ми по редакциите, да изгубят скъпо плащаните обявления за филмите.

Напечатаха я в един седмичен лист. Че като ме юрнаха – остави жена ми и дъщеря ми, – срещу мене се нахвърляха писатели, писателчета, разни известни и неизвестни авторитети. Съсипаха ме.

Тогава, за да обърна внимание върху злото, което сполетя света, за да изкажа протеста си срещу унищожителите на семейството ми, за да предизвикам света да се интересува, аз реших да запаля и изгоря всички кинематографи и го извърших с чиста съвест и съзнание, че правя добро на хората.

Сега, ако искате, обесете ме.

Човекът свърши. Съдът се оттегли на съвещание.

КРАЙ

© 1936 Елин Пелин

Набиране: Георги Величков
Източник: Словото

Публикация:

Елин Пелин. „Събрани съчинения в шест тома“, Том трети; „Български писател“, С. 1977. Под редакцията на Тодор Боров, Кръстьо Генов и Пеньо Русев.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5405>]